

Kim Kielsens nytårstale

Taler

Kim Kielsen
Formand for Naalakkersuisut

Dato

1. januar 2017

Asasakka innuttaaqatikka.

Ukioq naavoraasiit nutaarlu aallarnerluni. Kalaallit Nunatsinniittut tamavissi Ukiortaami Pilluaqquassi. Ukioq nutaaq aallarnerluassagissi neriuutigaara, qanortorlu ukioq 2017 Nunatsinnut ukiuugili ajunngitsoq pilluarfiusorlu.

Ukioq 2016 arlalippassuartigut inuiaqatigiinnut pisoqarfiusimaqaaq. Suliat annertuut amerlaqisut ingerlanneqarput, aallarnisakkallu aamma amerlallutik.

Ukiarmi Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaanni nutaanik Naalakkersuisunngortitsinissannut periarfissaqalerneru nuannaarutigaa, tassuunakkummi inuiaqatigut amerlanerusut tunuliaqutarileratsigit, politikkikkullu sulinissarput nutaamik toqqammavissinneqarluni.

Piffissami matumani pisut toqqammavigalugit pitsaanerpaasorisimavara politikkikkut suleqatigiinnissap siammasissup tunngavissinnissaa, taamaattumillu Siumut, Inuit Ataqatigiit Partii Nalerarlu isumaqatigiissuteqarput tassannga piviusunngortitsisumik. Taakkuulluta qinersisartut 80 procentiisa missaat tunuliaqutaraavut, Inatsisartunilu ilaasortaasut 31-usut ilaat 24-t toqqammavigalugit.

Pinngitsoorumanngilangali Demokraatini Atassummilu Naalakkersuisooqatigisimasagut qutsavigissallugit suliani pingaarutilinni ingerlatseqatigiillutalu timitaliiffiusumik suleqatigiilluartarsimagatta.

Soorlu oqareersunga ukiumi qaangiuttumi angusaqarsimaqaagut, immikkulli pingaartillugu taarusuppara meeqqat ukiorisimammassuk. Taamaammat meeqqat ukiuat nangeqqillugu suliaavut ingerlateqqissavagut. Ukiummi tamarmik meeqqat ukiorisariaqaraluarpaat. Meerartagut siunissaraagut.

Ullutsinni namminiilivinnissamut aqqut ingerlavigiuminarsarlugu ujaqqat piiarpagut. Meerartagullu taakkuusussaapput aqqusinniakkut tassuuna ingerlasussat.

Meeqqat immikkut eqqummaariffigaluarlutigik Naalakkersuisuni kommuninilu suleqatigiinnitsigut innuttaasut ikiortariallit ikiussavagut, qanoq ukioqarneri apeqqutaatinnagit. Innuttaasunik kiffartuussinerput kipisuitsunik pitsanngortinniartuarparput – suliarmi taanna uninnaviannngilaq. Tamanna Naalakkersuisut 2017-imut politikkikkut suliniutigisassaanni aamma malunnassaaq.

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik pilersissavarput ilaqutariit meeqqallu ikiortariallit suliniuteqarfiginerat nukittorsarumallugu. Tassuunakkut ilaatigut pineqarput pitsaaliuinikkut suliat, kommuneni meeqqanik inuusuttunillu sulianik ingerlatsisunik siunnersuisarneq, kommunini atorfillit pikkorissartittarnissaat, minnerunngitsunik Saaffimmi sulisut, taakkuuppummi meeqqat inuusuttullu kinguaassiutaasigut kanngutsaatsuliorfigineqarsimasut pillugit nuna tamakkerlugu qitiusumit suliallit.

Taamaattorli aamma inuiaqatigiisugut ataatsimoorluta akisussaaffeqarpugut suliamik kivitseqataanissatsinnut. Suli meerarpassuupput inuuniarnikkut oqimaatsorsiorlut ikiorneqartariaqartullu. Taakku tunuttariaqanngilagut, najukkatsinni sanilerigutsigit, ilaqutarigutsigit oqartussaasulluunniit suliffiutaanniikkutta.

Ukiut tamarluinnaasa inuusuttortatta ilaat inuunerminnik kipititsisarput. Qamuuna uummatikkut aliatsatsinneqartarpunga pisunik tusarlerneqaraangama. Inuiaqatikka kikkuugaluartulluunniit ilannguaminnik taamatut annaasaqarsimasut misiginneqatigaakka.

Tamatta inuunitsinni aporfissaqartarpugut. Meerartagut inuusuttortagullu inuunerup unammilligassartaanut akiuussinnaasunngorlugit nukittorsassagutsigit toqqissisimasunik inuuneqarnermik, isumassuinermik asanninnermillu tunisariaqarpavut.

Inuusuttut toqqaannartumik oqarfigerusuppassi: Ikiortissarsiorarniaritsi

oqimaatsunik ajornartorsiutinillu aporfeqaleraangassi, misigigussilu nammineerlusi qaangerniarsinnaanagit. Ikiortissaqarpusi, aamma inuunissinni ingerlariaqqinissamut periarfissaqarpusi.

Eqqaamassavarsi inuunitsinni tamatta kukkusaratta, kukkunerlu inerteqqutaanngimmat. Uani pingaartuuvoq kukkunigut ilinniutigisassagatsigit, inuttut ataasiakkaarluta inuiaqatigiittullu. Tassangaanniillu makeqqissuugut ingerlaqqillutalu.

Qujanarporli inuunerminnik peqqinnissaminnillu pingaartitsillutik akisussaassusilimmik inuuneqartut amerliartuinnarmata. Inuusuttut pujortalertartut ikiliartorput. Imigassamik atuineq appariartorpoq. Timigissarnermik timillu peqqissuutinnissaanik soqutigisallit amerliartuinnarput. Ileqqutigut allanngoriartorneq taamaattoq ataatsimoorullugu pilersitarput pitsaasuvoq. Inuiattut peqqissuunitsinnut iluatinnartumik ingerlasoqarpoq.

Atornerluisut akeqanngitsumik katsorsarneqartalernissaat aamma periarfissiissutigaarput, taamaaliornikkut innuttaasut imminnut akisussaaffigalutik inuunermik pitsanngorteriarnissaanut ikiorneqarsinnaaleqqullugit, aningaasaqarnikkullu ingelariaqqinissamut artukkerneqarnissartik eqqarsaatiginagu katsorsartittaleqqullugit.

Kommuneni katsorsaavinnik aallarnisaavugut, suli amerlanerusut iluaqutigisaminnik ikiorserneqarnissaat periarfissikkumallugu.

Akisussaaffilli alloriarnerlu siulleq inuttut ataasiakkaarluta nammineq aalajangernitsinnit tunngaveqartariaqarpoq.

Meeqqat toqqissisimasumik peroriartorfeqartariaqarput. Inuusuttut ilinniagaqassapput. Suliffigut paarissavagut. Ilaqutariittut inuunermi akuussuugut, qanigisagullu isumassorlutigik. Taamaaliornitsigut peqatigiinnerput annertusiartussaaq.

Taamaaliorluta nunarput naalagaaffinngornissaanut ineriartortissavarput, piareersarnerlu aallarertorpoq.

Qaqortumi mittarfissap suliarineqarnera aallarereerpoq, malinnaappullu

Nuummi Ilulissanilu mittarfiit tallineqarnissaat. Pilersaarutit malinneqarput, qilanaarpugullu mittarfitsigut nutarsaanerup kinguneranik periarfissat amerlinissaannut, nunap immikkoortuini pineqartuni, ataatsimullu Kalaallit Nunatsinni nunanullu allanut angallanneq eqqarsaatigalugit.

Nutaanik mittarfiliortiternikkut naatsorsuutigaara nunatsinni angallannerput angalariaatsigullu annertuumik allanngussasut, aamma naatsorsuutigaara siumukarnermut suliffissaqartitsinermullu iluaqutaasumik timmisartortitsisartut takornariartitsisartullu periarfissanik nutaanik atorluanaanissaq pikkoriffigissagaat.

Aatsitassarsiornikkut nunarsuarmi tamarmi ukiut makku ajornartorsiorfiupput, akil appariartorneri aningaasaliiumasullu ikiliartorneri pissutaallutik. Qujanartumilli aatsitassat akii qaffakkiartoqqilerput. Tamatuma kingunerinngitsoornaviannngilaa nunatsinni aatsitassarsiorsinnaanerup pīaaasinnaanerullu soqutigineqarneruleqqinnissaat.

Aatsitassarsiorfissanik ineriartortitsisoqartillugu aqutissat manissuinnaaneq ajorput. Qeqertarsuatsiaat eqqaanni aligoqqinnik rubininik pīaaaniarnermik suliaq assersuutissaalluarpoq. Naalakkersuisuni nuannaarutigaarput suliaq maannakkut ajunngitsumik siunnerfeqalermat.

Naalakkersuisuniit suliniutit assigiinngitsut iluatsilluarnissaannik kissaassivugut. Nalunngilarput pīaaanissamut akuersissut kisiat sakkugalugu aallartitsisoqarsinnaanngitsoq, tassami immikkuualuttorpassuit assigiinngitsut iluatseqqaarlugit aatsaat aatsitassanik pīaaaneq aallartinneqarsinnaavoq.

Tulluusimaarutigaaara naalakkersuisooqatigiilersuni partiit siunertat pingaartut pillugit suleqatigiinnissaq pingaarnertimmassuk isumaqatigiinngissutaasut ataasiakkaat uniffigiinnarnagit. Tamanna politikikkut angusaqarumalluni suleqatigiikkumagaanni pisariaqarluinnarpoq.

Illuatungaatigulli aamma piareersimaffigissavagut suliniutit taamaattut ineriartortillugit nunanit allamiut sulerusullutik takkussuuttassammata.

Inuit naapikkaangata attaveqaqatigiinneq pilersinneqartarpoq. Immitsinnut ilinniarfigeqatigiittariaqarpugut. Pingaarluinnarpoq nunarsuarmioqatigut suminngaanneeraluarpataluunniit ammalluta nunatsinnut

tikilluaqqusarnissaat. Inussiarnersuunerput ilisarnaatigaarput, tamannalumi uagutsinnut pisussaaffiliivoq inuussutissarsiornikkut siumukarfiusuni atorfinittarnissaq siunertaralugu ilinniagaqartarnissamut.

Kikkulluunniit ineriartortitsinitsinnut peqataajumasut suleqataajumasullu tikilluaqqussavagut. Kikkummi tamarmik inissaqartariaqarput. Taamaattorli innuttaaqatitta suliffinni avataaneersunit inangersimaneqannginnissaat pinaveersimatittariaqarparput.

Taanna qulakkiissagutsigu iliuuserisinnaasatta pitsaanerpaartaraat ilinniagaqarnissamut periarfissagissaartitsinissarput, suliffinnilu qaffakkiartornissamut periarfissat pitsaasuutinnissaat.

Tamakku ilaatigut pissutigalugit Naalakkersuisuni tuluttut oqaatsit allamiut oqaasiisut siullinngortinneqarnissaannik siunnersuuteqarpugut.

Sungiussiartornissap sukkasuumik pinissaa ilimananngikkaluarpoq, avaqqussinnaanngisarpullu tassaavoq, takornariaqarneq aatsitassarsiornerlu eqqartortillugit, kinguaariit tullissaasa nunarsuamioqatitta namminneq oqaasii atorlugit toqqaannartumik oqaloqatigisinnaasariaqarmatigik. Tassanilu tuluit oqaasii toqqaassatta pitsaanersaraat.

Inuiaqatigiuvugut inuiannik assigiinngitsunit aggerfilinnit assigiinngitsunillu oqaasilinnit katitigaasut.

Naalakkersuisuni pingaartipparput inuiaqatigiinni innuttaaqataasut kikkugalarunilluunniit tamarmik innuttaasutut iluatigineqarnertik misigisimassagaat.

Nunami maani innuttaasut arlaannaalluunniit misigisimatinneqassanngillat inuttut iluatinnannginnerusutut imaluunniit akuersarneqannginnerusutut, oqaluttuarisaanermi assigiinngitsut pissutigalugit oqaatsit ataasiinnaat atorsinnaappatigik.

Inuiaqatitta ilarpassuisa ataasiinnarnik oqaaseqartuunerat pinngitsoorata iliuuseqarfigissavarput, tassungali atatillugu aamma nalornisigiunnaartariaqarparput oqaatsit pingaarnerit tassaammata kalaallit oqaasii – kinaassutsitta ilisarnaataat, ataavartitassagut.

Inuussutissarsiornikkut periarfissat nutaat kingunerisaannik –
assersuutigiinnarlugit aatsitassarsiorneq takornariartitsinerlu eqqarsaatigalugit.
Inuit taakku periarfissittariaqarpavut oqaatsitsinnik ilinniarnissaannik.

Kisianni aamma isumagisariaqarparput nunami maani kalaallisuinnaq
oqaaseqartut ilinniakkamik naammassinnillutik ilinniarsinnaanissamut
periarfissaqarnissaat, soorlu assersuutigiinnarlugu inuussutissarsiutitaarniarluni
ilinniarnerni.

Inuit kalaallisut oqaaseqartuunermik saniatigut suliffeqarnikkut
ilinniartitaanikkulluunniit piumasaqaatit naapertorlugit oqaatsinik allanik
aamma ilinniarsinnaanissaminnut periarfissaqassapput. Illuatungaatigut
avataaneersut aamma kalaallit oqaasiinik ilinniarsinnaanissamut
periarfissaqassapput.

Ilinniagarissaarnitta oqaatsinullu pikkorissutsitta naalagaaffittut siunissami
ataatsimuussuseqarnissamut qulakkeerinneqataaffigissavaat.

Naalagaaffittut ataatsimuussuseq tunngaviusumik inatsisiliornissamut
isumalioqatigiissitap siunertaasa ilagaat. Ukiormanna tungaviusumik
inatsisiliornissamut isumalioqatigiissitap sulinini aallarnissavaa.

Nunap tunngaviusumik inatsisai innuttaasunit upperineqarlutillu
tatigineqassapput. Tunngaviusumik inatsit suliarineqassaaq nammineerluni
piumassuseq nukittussuserlu toqqammavigalugit.

Naalakkersuisuni taamaammat isumaqarpugut tunngaviusumik inatsit
naqqaniit suliarissagipput, inuiaqatigiunerput nunatsinnullu ilisimasavut
tunngavigalugit.

Tunngaviusumik inatsisip nunap inui katersussavai, inuiaqataasullu
tamakkerlugit ataatsimuulersillugit. Tassa tunngaviusumik inatsit
inissaqartitsissaaq, kikkuusugut tamatta ataatsimuulersinnaaqulluta,
nukissaqalersillutalu nunatta namminiilivinnissamut ineriartornerani
sulinissatsinnut.

Taamaattumik ukiortaami oqaaseqarninni isumalioqatigiissitaaq kalaallit

tunnngaviumik inatsisissaannik siunnersuusiortussaq ilassiumavara,
suliassamillu pingaaqisumik ingerlatsilluarnissaanik kissaallugu.

Qujanartumik 2016 ukiuusimavoq aningaasaqarnikkut siuariartorfusoq,
ilimanarporlu ukiumi aallarnikkatsinni tamanna ingerlaannassasoq.
Minnerunngitsumik aalisarneq ingerlalluarpoq, akit qaqqittakkallu amerlassusaat
eqqarsaatigalugit.

Aalisartut tunisiortorluarsimaqaat, neriuppungalu kigaallagatik tulaassuinertik
ukiumi nutaami ingerlatiinnassagaat. Pisassiisarnerup tungaatigut
naapertuilluartumik politikkeqarnerput ingerlatiinnassavarput, qaninnerusoq
ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugit akisussaassulimmik agguasarluta.
Nungusaataannngitsumik nunatta pisuussutaanik atuinerput
ingerlatiinnassavarput.

Nunarsuatsinni ineriartornermut malinnaajuassuugut. Aalisakkanik nunanut
allanut tunisassiornitsinnut pingaaruteqaannarani, aamma aningaasarsiornitta
siumukarneranut suliffissanillu pilersitsiortornermut pingaaruteqarpoq.

USA-mi ungasinngitsukkut præsidentsamik qinersipput, juunimilu Tuluut
Nunaanni amerlanerussuteqartut taasinerikkut aalajangerpaat EU-mit
anissallutik.

Tuluut Nunaata EU-mit anilernerata kingunereratarsinnaavaa EU-mi
niueqatitut periarfissaajunnaarnera. Tamanna aalisakkanik nunanut allanut
nioqquteqarnitsinnut sunniuteqarsinnaavoq, tassami Tuluut Nunaat
nioqquteqarfitta pingaarutillit ilagimmassuk.

Naalackersuisuni pingaarteqaarput nunarsuatta sinnerani nunat suleqatigisatta
attavigisarneranni naligiittut pissusilersorfigeqatigiinnissarput. Uanilu
eqqarsaatigaagut issittormioqatigut, nunallu allat nioqquteqarfigisartakkagut.

Taamaammat naatsorsuutigaara EU-mi, USA-mi Danmarkimilu
naalackersuisunik isumaqatiginninniarnit oqaloqateqarnerillu pingaarutillit
ukiormanna ingerlanneqarumaartut.

Ilaatigut qulaajarneqartariaqariaqassaaq danskit naalackersuisuisa, danskit
amerikamiullu illersornissakkut sakkutooqarfiini nunap atorpeqartup

mingutsinneqannginnissaanik qulakkeerinninnissaq akisussaaffigaaat.

Nunattami nunallu allat illersornissakkut piareersimanerannut sakkutooqarfiit iluaqutaasussaapput. Isumannaatsuunissarli kisiat eqqarsaatiginagu, aammali nunatta

ilaata illersornissamut atortussanngorlugu attartortitatta aningaasaqarnikkut isertitsissutaanissaa eqqarsaatigalugu.

Taamaattumik nuannaarutigaaara Inatsisartut isumaqatigiillutik pineqartoq pillugu Naalakkersuisunut tunuliaqutsiimmata, pineqartut pillugit pitsaasumik ataavartumik aaqqiisoqarnissaanut Danmarkimut USA-mullu isumaqatiginninniarsinnaalersilluta.

Avatangiisivut kisimik pineqanngillat, naligiittulli suleqatigiinnissaq aamma pineqarput.

Ukiortaami oqaaseqarnerma naajartulernerani taanngitsoorumanngilakka 2017-imi kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut ilagiillu sinniisaannut qinersinissat. Neriuppunga qineqqusaarnerit uummaarissuussasut, nunatsinni tamarmi piorsaanissanut pitsanngorsaatisnullu isumassarsianik nutaanik qalluiffiullutik.

Nunaqqativut avannaamiut erseqqissumik kissaateqarsimapput maannakkut akuerisimasatsinnik. Kommuniq marlunngorlugu avinneqarnissaa aalajangiunneqarpoq.

Inuiattut ileqqutta katattussaangitsut ilagaat ilaquttagut ikinngutigullu nalliuttorsioqatigisarnerat, kingumullu ukiup naasup eqqartuiffigisarnera.

Innuttaaqateqarpugut assigiinngitsunik peqquteqarlutik nunani allaniittariaqartunik. Ilinniakkaminnik ingerlatsisuusinnaapput, napparsimavimmi uninngallutik, umiartortuullutik imaluunniit nunani allani nunaqalersimasuusarlutik.

Taakkua soorunami aamma eqqarsaatitsinniitippagut. Aamma asasaminnik annaasaqarsimasut, taamaattumillu aliasunnermik maqaasinermillu ilallugit nalliuttorsioqarsimasut eqqarsaatigaagut.

2016 kingumut eqqarsaatigissagukku innuttaaqatinnik sineriassuatsinniittunik ataatsimeeqateqarnerit oqaloqateqarnerillu immikkut qamaniitippakka.

Nuannaarutigeqaara illoqarfippassuit nunaqarfippassuillu avannaani Qaanaamiit nunatta kangiani Tasiilaq ilanngullugu tikittarsimagakkit. Inuit naapillugit toqqaannartumik oqaloqatigisarneri uannut pingaaruteqaqaaq, innuttaasut ataatsimiisinnerini, suliffeqarfinni imaluunniit marluinnaaqatigalugit. Naalakkersuisuni sulininni tamanna annertuumik pingaaruteqarpoq.

Taamaattumik innuttaasunik ataatsimeeqateqartarnikka suliffeqarfinnullu pulaartarnikka Naalakkersuisooqatikkalu ingerlatiinnassavarput. Qilanaarilereerpakka ukiormanna tikitassakka nutaat, unalu periarfissaq atorlugu Naalakkersuisooqatikkalu nunatsinni sumiluunniit ataatsimiigiarluta angalasarnitsinni tikikkaangatta pulaaraangattalu tikilluaqqusisarnissinnut qanilaarnissinnullu qujaffigerusuppassi.

Naalakkersuisut innuttaasullu sinnerlugit Ataqqinartorsuaq Dronningi, ilaqutaalu Kunngikkormiut tamaasa ukiumut nutaamut iserluarnissaannik kissaappakka.

Kunngissakkut immikkut aamma qutsavigerusuppakka siorna nunatsinnut tikeraartarnerminni inussiarnerlutillu piuminarnerat pillugu. Kunngissaq tikeraarpoq Arctic Winter Gameseqarnerata nalaani, Kunngissallu nulia Mary tikeraarluni ataatsimeersuarneq "Angerlarsimaffimmi persuttaassarneq – ataatsimoorussamik akisussaaffik" peqataaffigiartorlugu.

Naalakkersuisut sinnerlugit danskit naalakkersuisui Folketingi, Savalimmiuni Lagtingi Landsstyrelu, kiisalu inuiaat danskit savalimmiormiullu ukiortaami pilluaqquakka.

Minnerunngitsumillu nunatsinni innuttaasut tamaasa qutsavigissavakka ullut tamaasa pissaqarumallutik inuiaqatigiillu pillugit suliarmata.

Ukiumi qaangiuttumi kingumut takutipparput inuiattut ataatsimoorluta kivitseqatigiissinnaalluta. Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani aaqqissuussinersuit annersaasa ilaat Arctic Winter Games, aamma SIK 60-

iliimmat takutippaat inuiattut kivitseqatigiissinnaasugut ataatsimoorussigutta.

Tamannalu tulluusimaarutigissavarput.

Kalaallit susassareqatigiilluta siusinnerusukkut inuuneqarsimanerput ukiuni makkunani tammariartortutut oqaatigineqarsinnaavoq. Tamatta ilisimasatsitut ajoraluartumik angajoqqaat amerlavallaat meeqqaminnik sumiginnaasarnerat annertuumik ajornartorsiutaavoq. Ukiuni nutaajunerusuni ima ”ulapitsigilersimavugut” allaat ilaquuttatta ikinngutitta ilisarisimasattaluunniit meeraannik sumiginnakkanik isumassueqataanissatsinnut ”piffissaarussimalluta”.

Qujanartumilli kalaaleqateqarpugut angajoqqaat sumiginnagaannik ilaquariittut nukittuumik inuuneqarnertik pissutigalugu isumassueqataallutik angerlarsimaffimminnut tikilluaqqusinissaminnik uummateqartunik. Qularutigingilara ilissi piffissaq annertoq nukippassuillu meeqqat isumassorneqarnerannut atortarisi, taamaattumik nunatsinni angajoqqaarsiaasartut tamassi Kalaallit Nunatsinni innuttaasut sinnerlugit uummammik pisumik qutsavigaassi, meerannguit sumiginnagaasut isumassorlugit kissalaartumut isertittarassigit. Nalussanngilarsi meeqqat ajunngitsumik pinnitsitik qaqugumulluunniit puigorneq ajormatigit qujanaq.

Qanortoq nunatsinni innuttaasugut kikkuugaluarutta tamatta Kalaallit Nunarput toqqissisimaffigalugu eqqissinartumik angerlarsimaffigisigu.

Ukiumi nutaami nammaqatigiinnerput susassareqatigiinnerput qiimmassaqatigiittarnigullu nukittorsassavagut.

Taama oqaaseqarlunga Nunatsinni innuttaasut tamassi ukiortaami pilluaquassi.

Guutip nunarput inuilu sernigiligit.

Kilde

naalakkersuisut.gl

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Nytårstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kim-kielsens-nytarstale-2017>